

SLALOM – FEL PÅ SLUTET

Av Marie Hansson

Den här artikeln ska handla om olika orsaker till att en hund lämnar slalomhindret för tidigt. Det sker både med oerfarna och erfarna hundar och orsakerna kan skilja en hel del. Vi ska också gå igenom vad man kan göra för att träna bort problemet och för att förebygga det.

Vid många tävlingsmoment är det vanligt att hunden följer vissa faser i utvecklingen. Slalomhindret kräver mycket av hunden och en fas som många går igenom, brukar vara när hunden fått upp farten och sedan har för bråttom att lämna slalomen. Den går ur för tidigt helt enkelt. De flesta gör det också på samma ställe.

De flesta slalomställningar innehåller 12 pinnar, och när hunden passerat tionde pinnen är både den och föraren motiverade att sticka vidare. Positionen är precis som den rätta, hunden är på väg ut åt vänster. Men den har en enda sväng kvar att göra, den ska runda den 11:e pinnen också och sedan är det grönt att sticka iväg ut åt vänster. Den har då den 12:e pinnen på sin högra sida och har slutfört slalomen korrekt.

Nybörjare

För en het nybörjarhund kan det vara övermäktigt frestande att sticka iväg redan vid den 10:e porten, alltså mellan 10:e och 11:e pinnen. Och inte blir det lättare om föraren är precis lika ivrig och i tanken redan lämnar slalomen och förbereder sig på vad som kommer närmast. Det syns ofta i kroppsspråket det man tänker och hunden känner tydligt förarens iver och lust att gå vidare. Är man som hund oerfaren och het är det förstås som att trycka på knappen till att fuska och gå ur för tidigt.

Åtgärd på tävling:

- Koncentrera dig själv på att tänka en sväng i taget. Kan inte du själv fokusera på slalomen, kan man ju inte begära att hunden ska göra det heller! Inrikta dig på att iaktta hundens varje sväng och inte förrän den passerar ut genom sista hålet, får du i tanken lämna slalomen.
- Du kan använda dig av ett stödjande ljud som tydligt markerar varje sväng och på tonen är ganska monoton och en aning enformig, just för att poängtera att det inte är slut än. Till exempel: Bra – bra – bra – bra... När hunden gjort slalomen färdigt kan du göra tonen ljusare och utropa ett mer entusiastiskt ”Bra!”
- En hjälp via kroppsspråket är att böja sig ner mot hunden och därmed skapa en större och närmare kontakt med den. När man blir ett tätare ”team” minskar förstås lusten för hunden att sticka därifrån.
- Att klappa händerna som ett uppmuntrande ljud är något som får en del hundar att svänga ännu fortare och tycka att det är ännu roligare. Det kan vara en utvecklingsfråga om hunden klarar av den extra pressen, kanske går den ur slalomen om du börjar klappa. Ifall det är en nybörjarhund får man möjligen vänta några månader med att introducera detta steg. Men när den lärt sig att klara av det visar den samtidigt att den blivit mindre störningskänslig. Om du på samma gång hukar dig när du klappar ökar du parallellt kontakten och det blir kanske lättare att fortsätta svänga i hög fart.

Förebyggande åtgärd:

För att lära hunden att klara av störningar utifrån måste man förstås bygga in det i sina träningar. Vi kan dela in störningarna i två grupper, föraren och hinder.

- **FÖRARE:** Om du från början varit ivrig att börja tävla finns det en risk att du gjort det lätt för dig och hunden för att fortare nå målet att hunden gör 12 pinnar felfritt. Det är vanligt att man blir ”snäll” och rör sig enbart på det sätt som man märker att hunden klarar av och behöver för att göra rätt. Sluta med det. Be någon iaktta dig eller filma hur du rör dig när hunden går i slalom. Man kan till och med filma sig själv via ett stativ. Titta på avståndet du har till hunden! Titta på kroppsspråket, framåtlutad eller upprätt? Titta på armrörelserna, gör du något eller är du passiv? Se var du placerar dig när hunden ska gå in i slalomen respektive när den ska gå ut! Är du passiv eller i rörelse då? När du har alla fakta, är det bara att börja träna för att komma ifrån dessa mönster. Ta en sak i taget och vänj hunden vid att du gör lite annorlunda mot vad du brukar. Målet är att den ska klara av att du är långt ifrån åt sidan, före eller efter, att den inte ska bli störd om du springer fort eller krokigt. Den ska absolut inte vara beroende av att du gör samma sak hela tiden, för du är ingen robot och kommer att ha svårt att lyckas med den uppgiften när oförutsedda saker händer.
- **HINDER:** Det är mycket vanligt att hinder runtomkring stör hunden. De flesta tränar inte med andra hinder jättenära och även domarna placerar sällan slalomen tätt inpå andra hinder när de ritar banor till tävlingarna. Därför blir många hundar distraherade när det sker. Ser de en tunnel nära kan frestelsen bli övermäktig att få sticka dit och den lämnar slalompinna. Därför ska den ambitiöse föraren förstås förbereda sin hund med att successivt placera frestande hinder närmare och närmare slalom.
- Jag har en övning som kan ”tämja” den ivriga hunden som sticker ur slalomen för tidigt mot nästa hinder. Det förutsätter att hunden har självförtroende i slalomen och en viss rutin, som den kan falla tillbaka på. Det är alltså inget för en färsk och ovan hund. Det handlar om att man provocerar den lite, med beredskap på att den kan göra fel. Man placerar ut en leksak eller en skål med godisbitar i, några meter från slalomen rakt fram. Hunden ska se att man gör det så att den är medveten om frestelsen. Sedan är man beredd på att hunden kan lämna slalomen för tidigt. Om så sker ska man i exakt samma ögonblick som hunden sticker iväg säga ”nej”. Förhoppningsvis bryter hunden sin acceleration mot den utplacerade belöningen. Om inte kanske man får ha en medhjälpare som kan lyfta upp belöningen, eller ha den placerad under ett lock som gör att hunden inte kan få fram den själv. Man kan också placera en liten brädbit ovanpå en leksak eller godissskål, som gör att hunden teoretiskt kan få fram belöningen själv, men det tar några ögonblick och man kan därför hinna hejda den om man vill. Självklart ska man ta tillbaka hunden och försöka igen från början, när den gjort fel. När den gör alla svängarna rätt ska den förstås få beröm och få sin belöning. Glöm inte täta pauser så att inte mistaget kommer sig av att hunden blivit trött i huvudet och slarvar av den orsaken. Speciellt om det blir flera repetitioner av fel sak, måste man komma ihåg att en paus behövs innan man fortsätter. När hunden väl besinnar sig kommer man se en tempoförändring mot tidigare, den kommer sänka sin fart vid de sista pinnarna, bara för att försäkra sig om att det blir rätt. Men självklart kommer farten att öka igen när den fått självförtroendet tillbaka.

Erfaren slalomhund

På en tävling jag var på nyligen blev jag helt chockad av vad som skedde. En förskräckligt stor mängd hundar gick fel i slalomen. Och de gjorde det alla på samma punkt. De som gick fel gjorde det dessutom om och om igen. Trots sina förtvivlat angelägna förare lämnade hundarna slalomen efter tionde pinnen. Flera av hundarna var dessutom Sveriges kanske

säkraste i slalom, sådana hundar som man kan lämna att göra klart slalomen medan föraren gör framförbyten eller rusar iväg många meter före till andra hinder och inväntar att hunden gör färdigt alla svängar själv.

Vad stod på? Hade det gått troll i slalomen? Ja, det är ju ett talesätt, men tanken fanns att det faktiskt var något mystiskt eftersom det var samma plats som störde hundarna. Det var en inomhustävling med en vägg ganska nära slalomhindrets slut. Men det var trots allt 2-3 meter dit och slalomen pekade inte rakt in i väggen, så den detaljen kändes inte så lurig. Hindret efter var en gungbräda, sex meter ifrån, vars uppgång var riktad rakt mot nästsista porten på slalommet. (Illustration 1.)

Jag var så omåttligt nyfiken på alltihop och efter klassen var färdig tog jag mig friheten att gå in till domare och tävlingsledare. De stod vid det hemlighetsfulla slalomhindret och diskuterade och tittade. Självklart betraktade vi själva stativet till slalompinnarna, men ingen av hundarna hade ju tittat neråt och eftersom det var erfarna hundar räknar man inte heller med att de ska vara intresserade av underlaget de springer på. Just genom att pinnarna satt fast i ett stativ och detta var precis på slutet kunde vi också utesluta möjligheten att det var ett felaktigt avstånd mellan två pinnar. Annars händer det ju att om två stativ glider isär så kan en del hundar reagera på att det blir lite för långt mellan de pinnarna, jämfört med de andra portarna. Inte heller stod någon pinne snett, vilket kan vara en annan anledning till att en hund kan missa eller gå förbi.

Domaren berättade vad den sannolika lösningen till mysteriet var. Hundarna såg den tänkta linjen till gungbrädan. Precis när de kom till 10:e porten hade de en spikrak linje rakt upp på gungan. Och det var uppenbart, berättade hon, att flera av de erfarna hundar faktiskt tittade efter det och sedan släppte slalomhindret och stack iväg. Jag kunde själv kontrollera vad hunden såg ur det perspektivet. Självklart var det gungan som drog! Med andra ord hade den som ritat banan varit väldigt listig och fått in en svårighet som inte förarna räknat med. Gungan är sällan ett favorithinder, inte stod den speciellt nära heller, men det fascinerande är att hundarna förstår så mycket av det vi människor kallar ”linjer” i agility att själva linjen (den tänkta vägen till hindret) lockade och drog hunden så mycket att den valde att lämna slalommet för tidigt. Att slalomhindret var placerat som det var, nära väggen, gjorde ju dessutom att hunden inte behövde ha någon som helst tvekan över vad nästa hinder var, det fanns ju inga alternativ.

Åtgärd på tävling:

- Lär av detta till nästa bangång: Kolla linjen till hindret efter slalomen, bryter den slalomhindrets linje innan sista porten måste du se upp! Men även slalom placerade i riktning mot ingenting, är en definitiv fälla. Hunden vet att den ska svänga sen och om riktningen är uppenbar tack vare de hinder som den ser, kanske den vill göra avsluta slalomen i förtid.
- Är du inte hundraprocentigt säker på att din hund går kvar i en sådan situation bör du välja att vara på motsatta sidan om slalomen. Den sida du är på blir ju ytterligare dragningskraft åt det hållet. Det vill säga om hunden efter slalomen uppenbart ska till vänster, springer du till höger om slalomen, det som vi kallar ”vänsterhandling”, du har alltså hunden och hindret på din vänstra sida. Behövs det, gör du antingen ett framförbyte när slalommet är färdigt eller ett bakombyte vid nästa hinder.
- Finns det något du kan säga, en hjälp du kan göra för att knyta upp kontakten mellan dig och hunden extra mycket i svängarna, så är det dags att plocka fram det tricket. Kanske vara framåthukad, prata extra mycket eller liknande. Om man vid inläringen

använde en hand att peka med kan man överraska hunden med att gå tillbaka till handrörelsen denna gång. Det är svårt för en hund att ignorera en hand som visar, men det kräver att hunden har varit van vid det en gång i tiden.

Förebyggande åtgärd:

För en erfaren hund kan vi bygga på kunskapsbanken ganska mycket. Det vill säga vi kan träna många jämförelsevis svåra saker för att försäkra oss om att den får erfarenhet nog att klara tuffa utmaningar på tävlingsbanan i framtiden. För en erfaren hund är det bara nyttigt att höja ribban för vad den kan klara av. Inte bara gör det den duktigare, den mår också bra av att få nya uppgifter och nya erfarenheter.

- Att klara av framförbyten tycker jag är en grundläggande kunskap som en erfaren hund bör ha. Det innebär att föraren lämnar hunden att svänga runt pinnarna själv, medan denne springer förbi hindret och vänder runt mot hunden. Samtidigt som hunden kommer ut ur sista porten vrider man på sig till önskad riktning och rusar vidare tillsammans med hunden. Man kan ha bytt från vänsterhandling till högerhandling eller vice versa. Här följer några knep för den som inte gjort det förut:
- Självklart kan man inleda lättare och bygga på svårigheten i detta steg för steg. Man kan börja med att öka farten och vara före hunden med bara ett steg, därefter fler.
- En sak som förenklar övergången till själva snurren är att man börjar med att invänta hunden, själv stående i samma riktning som man var på väg i, och väntar in hunden. Först när hunden går ut ur sista porten gör man hela snurren vänd mot hunden. Då kan inte din vändning störa hunden när den fortfarande är bland pinnarna.
- En arm som pekar mot hunden i slalomen kan underlätta för den att förstå att du verkligen vill att den ska göra klart, oavsett vad du håller på med. Många använder ju en utsträckt arm för att visa hunden vad den ska göra samtidigt som föraren kanske tar en lite annan väg vid sidan om hindren.
- Brukar du låta uppmuntrande när den jobbar i slalomen är det ju också en hjälp att du, åtminstone till en början, behåller samma sätt trots att du inte längre finns vid hundens sida.
- Träna på att låta slalomen riktas ut mot ingenting och låt nästa hinder vara så att hunden måste vända tillbaka för att komma till det. (Illustration 2.) Givetvis kan du först hjälpa till genom att vara med ända till sista pinnen. Men träna också för att kunna lämna den själv med de sista pinnarna så att du kan skaffa dig en position vid nästa hinder under tiden. Kanske kan hinder utställda längre fram vara till en hjälp, trots att de inte ska tas i den här kombinationen. Det vore som att slalomen var placerad mitt i en bana. Men om du ställer dit ”stödhinder” som draging först och allt går bra, prova att ta bort dem så att det blir som att placeringen av din kombination var på ena änden på banområdet, alltså mycket svårare.
- Träna på att placera hinder så att linjen för dem bryter in i slalomen innan den är färdig. Som i exemplet för tävlingen ovan. (Illustration 1.) Hopp hinder är ju 120 cm breda och lättare, medan tunnlarna är hälften så breda och ett balanshinder bara en fjärdedel. Ju smalare hindret är desto mer snäv blir ju linjen dit och hunden förleds att gena tidigare.
- Så följer här en övning någon annan kommit på och som jag fick prova tidigare i år. (Illustration 3.) Den passar verkligen in här. Placera en lång rund tunnel i en halvcirkel, så som den ofta placeras på tävling. Båda ingångarna ska vara placerade så att de liksom står på samma linje. Ställ en slalomställning i riktning mot tunnelns mitt. Sista pinnen ska vara ganska nära tunnelns mitt, inne i böjen. Vilket ska innebära att hunden kommer att ha båda ingångshålen på var sin sida om sig när den är vid nästsista porten. Hålen kommer dessutom att vara väldigt nära. Då kan vi prata om

störningar! De flesta hundar blir mycket förvirrade och vill kasta sig in i tunneln när den kommer så nära. Men det är bara att kämpa på och försöka berömma och skapa kontakt med hunden så att den avstår från frestelsen. Fungerar det inte får man förstås förenkla det så att tunnelingångarna hamnar längre ifrån, genom att man rätar ut tunneln och lägger den rakare. När man hittat nivån som hunden klarar, övar man och belönar där några gånger innan man successivt bygger på svårigheten igen.

Gäller alla hundar

För alla hundar gäller förstås att man behöver överträna en viss del för att försäkra sig om att det som händer och gäller på tävling ska fungera. Om hunden kan göra saker som är mycket svårare än det som egentligen krävs, då har den en överkapacitet som kan göra både dig och hunden trygg i en svår situation. Jag tänker både på störningar och på svårighet i ingångar respektive förarbeteende.

STÖRNINGAR:

Amerikanarna har genom tiderna i alla sporter varit fantastiska på att träna störningar och har för mig gett liv i begreppet överträning. Vad sägs om att lära hunden klara av sin uppgift samtidigt som det står ett par personer och kastar boll vid sidan om? Eller när andra hundar leker eller tar hinder i närheten? Att det sitter folk med picknick och alltså bokstavligen äter vid sidan om hunden är något annat man kanske inte skulle komma på i första hand, när man funderar på att träna med störningar, men i praktiken kan det ju förekomma eftersom banan är en begränsad plats och publiken som sitter nära kan hitta på allt möjligt!

SVÅRIGHET VID INGÅNGAR:

Ingångsträning är ett helt eget kapitel. Det krävs ett visst tålamod och ambition för att arbeta sig igenom alla de varianter som kan förekomma. Vi ska inte gå igenom den träningen här, men ett tips är att inte favorisera en riktning mer än någon annan. Hundar blir lätt vana vid en sak och de behöver kunna allt. Jag tänker både på alla de vinklar som ett slalomhinder kan vara placerat i, i förhållande till varifrån hunden kommer. Samtidigt som jag menar att en förare bör lära sin hund att bli oberoende och själv kunna vara både passiv och aktiv, ha olika positioner, till exempel kunna göra en inkallning genom slalom, röra sig helt andra riktningar och göra bakombyten när hunden är på väg in i slalomen.

FÖRARBETEENDE:

Visserligen är det hunden som gör hindren och vars prestation vi bedömer och mäter i tid. Men föraren är definitivt outhärlig och kan likaväl hjälpa som stjälpas en duktig hund på tävling. Och givetvis är det den som tränat hunden som bär ansvar för vad den har i sitt erfarenhetsbagage när den startar sitt lopp. När det gäller slalom är det lätt att bli kvar i uppgiften att bete sig som ett stöd. Men vissa domare utnyttjar förarens osäkerhet och ger fördelar till dem som vågar lämna hunden att göra sin slalom självständigt, medan föraren skaffar sig en annan position till det som kommer efter. Att styra hunden med stort avstånd kan spara dyrbar tid, framför allt om hunden är mycket snabb, men också om föraren vill gena till en viktig punkt. Att lära hunden göra slalom med andra hinder mellan sig och hunden är ett annat stort steg, som inte alla vågar sig på. Men om man som förare åtminstone vågar lämna slalomen och mot slutet kliva ut bakom ett annat hinder, medan hunden svänger färdigt, så kan man få stora fördelar.

STÖRNINGAR INNE I HUNDEN:

Det finns alltid tillfällen när det är en annan typ av störning än de jag nämnt här som gör att något inte fungerar. Det kan vara stress, det kan vara hormoner, det kan vara smärta. Hunden

kan helt enkelt vara distraherad och därför ha svårt att koncentrera sig eller över huvud taget känna motvilja till att göra alla svängarna i slalom.

Om hunden plötsligt börjar få problem i slalomen, eller kanske bara med de sista pinnarna och normalt inte har det, kan det ha samband med att den tillfälligt har fått ont i ryggen. Det är givetvis inte så skoj att snirkla sig fram mellan pinnar om det smärta i muskler eller nerver. Det är viktigt att ta hunden på allvar, då den inte har så många sätt att visa sin smärta på. Agility är ju också så skoj att hunden biter ihop och försöker ändå. Är det en erfaren hund där man blir väldigt överraskad över att den oväntat fått problem, är det vettigt att ta den till någon som kan undersöka ryggen, till exempel en kiropraktor eller muskelspecialist, innan du tränar vidare!